

Minnesanteckningar_ht18m4 (20181029)

Terminens fjärde samtal. Temata var **Livet efter döden** samt **Vårt liv på jorden omöjligt utan naturen**. Men vi började med att återknyta till förra samtalet om bön och jag ställde frågan om deltagarnas erfarenhet av ”förbön”, alltså att en person eller grupp riktar sin bön till en viss annan person, som bedöms vara i behov av förbön. Å ena sidan kan detta uppfattas som en respektlös handling om vederbörande inte begärt eller tydligt önskar att bli föremål för förbön. Å andra sidan kan en grupp människors fokus som riktar mot annan person kännas stärkande. Det kan bero på om man uppskattar andras fokus eller om man i stället vill vara en person mera i skym undan.

De fem världsreligionerna, kristendomen, islam, hinduismen, judendomen och buddismen har stora likheter vad gäller synen på livet efter döden. Återfödelse i någon form finns alltid med – till mer eller mindre önskvärda platser eller tillstånd. Uppenbarligen finns hos människan behovet av att skapa sig en föreställning, en förhoppning om något bättre än livet på jorden eller tvärtom - om livet på jorden varit fyllt av synd eller för lite goda gärningar så går det åt helvete. Vi spekulerade i om vår bristande vetskap om livet efter döden kan bero på våra begränsade sinnen. Därigenom kom vi in på alla slags okulta fenomen. Vi vet inget säkert om vad som händer efter döden. Det är alltså fråga om tro.

En annan aspekt av ämnet är vad jag betyder för andra efter min död. Frågan blir kanske tydligare om man i stället uttrycker Vad har jag betytt för andra när jag levde och betyder jag fortfarande någonting när jag är död. Svaret är uppenbart om vi tänker på nära anhöriga att vårt liv har betydelse även efter vår död. Vi lever vidare i flera bemärkelser, t ex biologiskt, dna, och genom de intryck och påverkan vi gjort på andra. Och detta behöver inte gälla bara de närmaste. Tänk på alla män och kvinnor som gjort historiska intryck av olika slag, som härskare, vetenskapsmän, kulturpersonligheter, filosofer etc.

På frågan om vår rädsla för döden såg flera av oss inte själva döden som skrämmande, snarare tiden före själva döendet. Att behöva plågas eller vara ett vårdpaket – det kan vara skrämmande. Vi kom också in på frågan om dödshjälp och synen på självmord. När det gäller det sistnämnda kan en ung människa självmord upplevas som fasansfullt och fel, medan däremot en gammal människas handling kan upplevas nästan som förståelig om hen känner att livet är levt färdigt.

Samtalet om döden avslutades med sentensen, ”den som lever får se”.

Kvällens andra ämne rörde vårt förhållande till naturen. Har naturen, floden, berget, djuren, ekosystemen något egenvärde? Kan egenvärdet hos t ex floden skyddas genom att vi ger den en rättslig status?

Ser man det sätt som vi människor behandlar naturen och haven t ex, utfiskning och nedskräpning av plast kan vår bedömning av naturens värde verkligen ifrågasättas. Inte minst har vi ett stort antal försyndelser från svunna tider att behöva ta itu mer. Arseniktunnorna utanför Rönnskärsverken i Bottenhavet togs som exempel.

Det skall till riktigt illavarslande signaler innan vi reagerar. Liknelsen med vattnet som stiger först långsamt , till anklarna och knäna – då bryr vi oss inte så värst. Men när vattnet stigit upp till midjan, ja då måste vi börja simma.

Vi diskuterade kring att ge naturen en egen försvarsadvokat, typ Hur vill jag som flod, eller höna eller skog bli behandlad? Om vi tar exemplet flod så tycker jag som advokat för floden att

- ✓ jag vill rinna i min naturliga flodfåra
- ✓ jag vill att vattnet i mig inte skall skitas ner

✓ jag vill vara en plats för andra ekosystem

✓ osv

Detta är ett panteistiskt synsätt som flera menade är att förmänskliga naturen.

Mekanismen "allmänningens tragedi" lyftes fram som förklaring till vår ovarsamhet om natur och ekosystem. Likaså kapitalismen – när något är gratis är det bara att ta för sig.

Det ligger nära till hands att vara pessimistisk. Å andra sidan är det flera forskare som lyfter fram alla framsteg och goda initiativ som leder till en bättre värld. En del kurvor pekar onekligen åt rätt håll, andra åt fel.

Jag nämnde en rapport från en stor forskargrupp, likartad FN's klimatpanel IPCC, som i en nyutkommen rapport lyfter fram vår möjligheter till socialt framåtskridande på global nivå. Se vidare www.IPSC.org

Vid nästa samtalstillfälle, 11 november:

C: Arvssynd och skuld

M: Pacifismen

/Per-Johan